

Uuden edessä

Ympäristögeologian tieteenala oli lapsenken-
gissään, kun aloittelin omaa geologin uraa-
ni 1980-luvun alussa. Kun alan tehtäviä
hahmoteltiin Geologin palstoilla (Alhonen
ja Uusinoka 1977, Eronen 1987), ei voitu kuin haaveil-
la, että ympäristögeologia tulisi nousemaan nykyiseen
ammattikunnallemme tärkeään asemaan. Voidaan näh-
dä, että ympäristögeologian vahvistumisen myötä tie-
teemme pystyi seuraamaan yhteiskunnan kehitystä ja vas-
taamaan sen tarpeisiin. Siihen on vaikuttanut moni te-
kijä.

Maassamme oli jo 1970-luvulla vahvaa erikoistu-
mista rakennusgeologiaan, pohjavesigeologiaan ja geo-
kemiaan – ympäristögeologia perustui tähän osaamiseen
ja vastasi 1990-luvun laman jälkeiseen tiedontarpeeseen.
Rakentamisessa ja raaka-ainehuollossa ei enää riittänyt-
kään, että tunnettiin perustamisolosuhteet tai malmin
määrä ja pitoisuus. Piti tuntea toiminnan vaikutukset
terveyteen, elinympäristöön, vesiluontoon ja ekosysteemi-
miin. Ilmastonmuutokseen liittyvä tutkimus, SAMASE-
kartoitukset, huoltoasemien maaperäongelmat, ampu-
maradat, YVA-tutkimukset, vesistöjen kunnostus ja kai-
vosympäristöihin liittyvät kysymykset, muiden muassa,
pystyivät tarjoamaan kasvavalle geologijoukolle uusia
tärkeitä tehtäviä yhteiskunnan eri sektoreilla.

Nykyisin ympäristögeologia on tunnustettu ammat-
tinimike, jolla on sisältö ja tekijöitä niin viranomaisten,
päättäjien, kuin konsulttien ja jopa tutkimuksenkin pa-
rissa. Tämä on sen ansiota, että alalle on tullut suuri jouk-
ko lahjakkaita, asiaansa vihkiytyneitä opiskelijoita. He
ovat olleet valmiita muuttamaan geologin perinteistä am-
mattikuvaa.

On mielenkiintoista nähdä, mihin ammattikun-
tamme kehitys johtaa. Tutkimuksen edellytykset ovat
parantuneet huimaavasti valtaviin avoimien tietoaisteis-
tojen, monipuolisten ympäristömallien ja tarkentuneiden
analyysitekniikoiden ansiosta. Dataa on helppo ja
nopea kerätä, ja sen käsittelyyn on aina vain tehokkaam-
pia menetelmiä. Ympäristögeologian kynnyskysymyk-

seksi muodostuukin tarvittavan tieteellisen pohjatiedon
hallinta – geologisen osaamisen perustason säilyttämi-
nen. Sen vaaliminen on yliopistojen tärkein tehtävä.

Yliopistoissa annettavaan opetukseen kohdistuu
kasvava paine monesta suunnasta. Vaaditaan tiukkaa ai-
kataulua, tasokkuutta, työelämärelevanssia, kansainvä-
lisyttä, digiloikkia ja ties mitä. Olen vakuuttunut siitä,
että geologian paras keino selvittää velvoitteistaan on yh-
distää maamme geologisen opetuksen voimat. Enää sii-
hen ei tarvita yhteistä laitosta tai instituuttia. Tekniikka
mahdollistaa paikallisten opetusresurssien yhdistämisen
valtakunnallisiksi opintojaksoiksi, jotka suoritetaan verk-
ko-opetuksena hyödyntäen yhteisiä aineistoja, oppimis-
alustoja ja tenttiakvaarioita. Ei ole mitään mieltä opettaa
samoja peruskursseja samaan aikaan kolmessa eri kau-
pungissa. Opetuksen taakkaa voitaisiin jakaa, mikä mah-
dollistaisi yliopistojen omien profiilien mukaisen erikois-
tutumisen ja sisällön kehittämisen. Kielikään ei ole oike-
astaan enää ongelma nopeasti kehittyvän automaattisen
kielenkääntämisen ansiosta. Tämäkin mahdollisuus kan-
nattaisi ottaa opetuksessa käyttöön etupainotteisesti.

Perehdyin jäähyväisluentoani varten geologian ope-
tuksen historiaan erityisesti professori Matti Sauramon
elämäntyön välityksellä. Opin menneistä ajoista ainak-
in sen, että pysyviä edistysaskelia oppiaineen kehittä-
misessä on saatu aikaan vain aidon luottamuksellisen yh-
teistyön tuloksena.

VELI-PEKKA SALONEN
ympäristögeologian emeritusprofessori

Uutinen Veli-Pekka Salosen eläköitymistilaisuudesta
s. 84–86.

Kirjallisuus

- Alhonen, P. ja Uusinoka, R., 1977. Ympäristögeologia
– itsenäistynvä geotiede. *Geologi* 29:61–64.
Eronen, M., 1987. Ympäristögeologia – haasteita ja mah-
dollisuuksia antava tehtäväkenttä. *Geologi* 39:196–
198.